

Басай Надія Пилипівна

науковий співробітник

відділ навчання іноземних мов

Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна

nadya.basay@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2800-5199>

ОСОБЛИВОСТІ КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ УРОКУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті розкривається питання конструювання змісту уроку іноземної мови в початковій школі на засадах компетентісно орієнтованого навчання. Мета статті: визначити та науково обґрунтувати теоретико-методологічні підходи до конструювання змісту уроку іноземної мови відповідно до компетентісно орієнтованого навчання. Методи дослідження: теоретичні (аналіз наукової психологічної, педагогічної, лінгвістичної та методичної літератури, навчальних програм, підручників, навчально-методичних посібників; вивчення й узагальнення досвіду викладання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти); емпіричні (бесіди, анкетування, моделювання, діагностування); експериментальні (апробація теоретичних положень досліджуваної теми). Презентуються основні погляди на теорію уроку, зокрема розкривається поняття «компетентісно орієнтований урок». Звертається увага на специфічність уроку іноземної мови в початковій школі, на його освітній потенціал, який реалізується в чотирьох аспектах: пізнавальному, розвивальному, виховному і навчальному. Визначаються основні вимоги до планування і реалізації плану компетентісно орієнтованого уроку іноземної мови. Характеризуються параметри компетентісно орієнтованого уроку; визначаються типи уроків як пріоритетних форм організації навчання й особливості конструювання їх змісту. Рекомендується застосування сучасних технологій, методів, прийомів і засобів на уроках іноземної мови в початковій школі. Пропонуються компетентісно орієнтовані завдання, які доцільно використовувати на уроках іноземної мови в 1–4 класах.

Ключові слова: початкова школа; іноземна мова; компетентісно орієнтований урок; конструювання змісту уроку іноземної мови.

Вступ. Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. А метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього й опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти (Державний стандарт початкової освіти, 2018).

Зорієнтовані на компетентісний, комунікативно-діяльнісний, особистісно орієнтований і культурологічний підходи до навчання іноземної мови новий Державний стандарт початкової освіти, концепції, освітні програми і підручники, активне застосування новітніх інформаційних технологій, удосконалення форм і методів навчання є основними характеристиками сучасної іншомовної освіти, які зумовлюють нові вимоги до змісту сучасного уроку. Урок з часом не може не змінюватися, адже в ньому відбуваються всі особливості освітньої системи на певному етапі розвитку педагогічної науки і практики. Це особливо характерно для початкової школи, оскільки саме в цей період системно формуються основи іншомовної комунікативної компетентності, необхідні та достатні для її подальшого розвитку й удосконалення; учні оволодівають елементами культури мовлення й комунікативної поведінки. Тут відбувається становлення початків іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та

орфографічних навичок і вмій аудіювання, говоріння, читання й письма в межах програмних вимог (Концепція компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи, 2018). Такий стан зумовлює використання відповідних технологій, методів, прийомів, форм і видів навчальної роботи, а також появу нових дидактико-методичних підходів до конструювання змісту компетентісно орієнтованого уроку іноземної мови в початковій школі. Від якості конструювання його змісту буде залежати ефективність навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному науковому світі наявна величезна кількість праць, які розкривають теоретичні та методологічні основи уроку з часів Я.Коменського. Так, дослідження Й.Гербарта, М.Данилова, В.Загвязинського, Ю.Зотова, Р.Лемберг, І.Лернера, М.Скаткіна, М.Махмутова, І.Чередова та ін. присвячені вивченню та вдосконаленню класно-урочної системи навчання. Типологію уроків представлено у працях А.Бударного, Б.Єсіпова, С.Іванова, І.Казанцева, М.Махмутова, І.Огороднікова, В.Онищука, І.Чередова та ін. Розроблення теорії структури уроку велося Б.Єсіповим, М.Демковим, Р.Лемберг, М.Махмутовим та ін. Дослідження організаційної структури уроку, спроби визначення окремих видів загальних організаційних форм навчання, уточнення їх змісту, знаходження підстави для їх класифікації, типології створювалися Є.Голантом, Б.Єсіповим, Р.Лемберг, Р.Утєєвою тощо. Технологія і техніка конструювання уроків знайшла відображення у працях І.Лернера, Г.Молонова, С.Манвелого, І.Огороднікова, А.Сохора, Н.Станчек та ін. Певне відображення вищезазначена проблема знайшла у

працях вітчизняних учених у галузі іншомовної освіти (Н.Бориско, Л.Зеня, Л.Калініна, Р.Мільруд, С.Ніколаєва, Т.Полонська, В.Редько, І.Самойлюкевич та ін.). Учені досліджували питання особливостей організації навчання на компетентнісних засадах, висвітлювали свої погляди на побудову компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов, описували фрагменти змісту шкільних підручників з іноземних мов, ділилися досвідом організації і проведення уроків відповідно до компетентісного підходу тощо. Проте ми не знайшли глибоких і переконливих досліджень щодо конструювання змісту компетентісно орієнтованого уроку іноземної мови в початковій школі. Питання, що порушувалися деякими авторами наукових публікацій, побіжно розкривали зазначену проблему і здебільшого опосередковано були з нею пов'язані. Результати здійснених досліджень не були системними і не узагальнювалися.

Мета статті: визначити та науково обґрунтувати теоретико-методологічні підходи до конструювання змісту уроку іноземної мови відповідно до компетентісно орієнтованого навчання. **Завдання дослідження:** презентувати основні погляди на теорію уроку, розкрити поняття «компетентісно орієнтований урок»; звернути увагу на специфічність уроку іноземної мови в початковій школі; визначити основні вимоги до планування і реалізації плану компетентісно орієнтованого уроку іноземної мови; охарактеризувати його параметри; визначити типи уроків як пріоритетних форм організації навчання й особливості конструювання їх змісту, охарактеризувати компетентісно орієнтовані завдання, які доцільно використовувати на уроках іноземної мови в початковій школі. **Методи дослідження:** *теоретичні* (аналіз наукової психологічної, педагогічної, лінгвістичної та методичної літератури, навчальних програм, підручників, навчально-методичних посібників; вивчення й узагальнення досвіду викладання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти); *емпіричні* (бесіди, анкетування, моделювання, діагностування); *експериментальні* (апробація теоретичних положень досліджуваної теми).

Виклад основного матеріалу. Дидактика і методика розглядають урок як основну форму навчання, що є логічно завершеною, цілісною, обмеженою в часі частиною навчально-виховного процесу, яку проводять за розкладом під керівництвом учителя з постійним складом учнів (Азимов и Шукин, 2009). М.Скаткін зазначає, що «урок – це педагогічний твір», який презентує логічно завершену, невелику за обсягом і нетривалу в часі частину навчального процесу, що відповідає вимогам, які залежать від цілей, змісту, технологій навчання іноземної мови на кожному етапі розвитку іншомовної освіти (Скаткін, 1971). Урок іноземної мови взагалі має свою специфіку, адже іноземна мова є не лише метою, а й засобом навчання. У початковій школі до цієї специфіки додаються вікові психофізіологічні особливості учнів молодшого шкільного віку, які потрібно враховувати під час організації навчання. Урок

іноземної мови в початковій школі має бути добре осмисленим учителем, це забезпечить його проведення на високому емоційному та технологічному рівнях (Методика навчання іноземних мов у початковій школі, 2013).

А для цього спочатку потрібно зупинитися на освітньому потенціалі уроку іноземної мови, який складається з чотирьох аспектів: пізнавального, розвивального, виховного і навчального. Ю.Пассов зазначає, що у змісті уроку іноземної мови існують два об'єкти, які учень повинен мати можливість пізнавати – це *мова* і *культура*. При цьому формула організації засвоєння матеріалу на уроці, яку він пропонує, трактується так: культура через мову, мова через культуру. Розвивальними завданнями уроку він вважає розвиток в учнів здібностей до пізнавальної діяльності, до емоційно-оціночної діяльності та здібностей, необхідних для функціонування діяльнісно-перетворювальної функції (здібностей здійснювати репродуктивні і продуктивні мовленнєві дії). Виховний аспект уроку іноземної мови, на його думку, полягає у вихованні учнів у дусі діалогу культур. А потенціал такого виховання закладено у трьох факторах: у змісті навчальних матеріалів, світогляді вчителя і в технології педагогічного спілкування. Зміст навчального аспекту складають ті мовленнєві вміння, якими учень повинен оволодіти як засобами спілкування – говоріння, аудіювання, читання і письмо, а також саме вміння спілкуватися (Пассов, 2010).

Як для учнів, так і для вчителя урок цікавий тоді, коли він сучасний в найширшому розумінні цього слова. Сучасний – це і зовсім новий, і не втрачає зв'язку з минулим, одним словом – актуальний. У своєму дослідженні ми виходимо з того, що *компетентісно орієнтований урок* – це саме такий сучасний урок, на якому створюються умови, що сприяють розвитку учнів через виконання практичної діяльності. На уроці формуються компетентності, особистісні якості учня, розкриваються й розвиваються задатки і здібності, які дозволять йому на майбутнє ефективно діяти в різних життєвих ситуаціях. Завданням таких уроків є не тільки отримання знань, а й орієнтування в різних видах діяльності. Під час проведення компетентісно орієнтованих уроків важливою є самостійна пізнавальна діяльність (Пашкевич, 2014).

Сучасному суспільству потрібні освічені, компетентні фахівці, які можуть аналізувати свої дії, самостійно приймати рішення, прогнозуючи їх можливі наслідки; відрізняються мобільністю; здатні до співпраці; мають почуття відповідальності за долю країни, її соціально-економічне процвітання.

На основі цього можна виділити такі вимоги до сучасного компетентісно орієнтованого уроку: урок має бути добре організованим, мати чітку структуру, взаємозв'язок усіх його етапів, логічне завершення і проводитися в сучасно обладнаному кабінеті; урок повинен бути проблемним і розвивальним: учитель сам націлюється на співпрацю з учнями, уміє спрямовувати їх на співпрацю із собою й однокласниками; на уроці панує сприятливий психологічний мікроклімат; створюються проблемні і пошукові ситуації,

активізується діяльності учнів; учитель урахує рівень підготовки і можливості учнів; учитель уміє демонструвати свою методичну майстерність; учитель планує зворотний зв'язок.

Виходячи з цього, потрібно мати уявлення про структуру уроку. Залежно від його типу структура може відрізнятися. Типології уроків присвячено багато наукових робіт. І, тим не менш, на сьогоднішній день ця проблема залишається спірною в сучасній дидактиці. Є кілька підходів до класифікації уроків, кожний з яких відрізняється визначальною ознакою. Наприклад, уроки класифікують, виходячи з дидактичної мети, мети організації занять, змісту і способів проведення уроку, основних етапів навчального процесу, дидактичних завдань, які вирішуються на уроці, методів навчання, способів організації навчальної діяльності учнів. Структура уроку, розроблена М.Махмутовим, в якійсь мірі знімає суперечки, які ведуться в дидактиці з цього питання. Він запропонував класифікувати уроки за метою організації, об'єднуючою загальнодидактичною метою, характером змісту матеріалу, що вивчається, і рівнем навченості учнів (Махмутов, 1985).

Відповідно до цього підходу виділяються п'ять типів уроків, що відображено в таблиці 1.

Однак, сьогодні в них вносяться зміни, оскільки для компетентісно орієнтованого уроку характерні гнучкість і варіативність структури. Крім того, у закладах загальної середньої освіти нині активно проводяться так звані нестандартні уроки, які найбільше відповідають вимогам компетентісно орієнтованого уроку, вони знімають психологічне напруження, що виникає в умовах традиційних уроків через страх зробити помилку, створюють

можливості детально описати і схарактеризувати кожний з них, ми лише назвемо деякі: 1) уроки змістовної спрямованості; 2) уроки на інтегративній основі, міжпредметні; 3) уроки-змагання; 4) уроки огляду знань; 5) уроки комунікативної спрямованості; 6) уроки театралізовані; 7) уроки-подорожі; 8) уроки-дослідження; 9) уроки ділової гри, уроки рольової гри; 10) уроки драматизації тощо.

Для конструювання компетентісно орієнтованого уроку потрібно відповісти на такі запитання:

- Які ключові і предметні компетентності повинні бути сформовані в учнів у процесі навчання?
- Як мають бути сформульовані цілі уроку?
- Як зміст уроку працюватиме задля формування компетентностей учнів?
- Які технології, методи, прийоми, засоби будуть працювати задля досягнення цілей, розвитку компетентностей?
- Як буде актуалізовано особистий соціальний досвід учнів, як вони будуть умотивовані до самостійного здобування знань?
- Як буде оцінюватися рівень сформованості компетентностей на уроці?

За А.Пашкевичем компетентісно орієнтований урок складається з чотирьох блоків: цілепокладання, технологізації, пізнавальної діяльності учнів і результативності уроку (тих компонентів, які принципово відрізняють компетентісно орієнтований урок від традиційного).

Під час цілепокладання автор визначає компетентності, на формування яких розрахований урок, розробляє стратегію досягнення запланованої

Таблиця 1

№ з/п	Тип уроку	Мета уроку
1.	Урок вивчення нового	Вивчення та первинне закріплення нових знань
2.	Урок закріплення знань	Формування вмінь щодо застосування знань.
3.	Урок комплексного застосування знань	Формування вмінь самостійно застосовувати знання в комплексі, у нових умовах
4.	Урок узагальнення і систематизації знань	Узагальнення одиничних знань у систему
5.	Урок контролю, оцінки і корекції знань	Визначення рівня оволодіння компетентностями (знаннями, навичками, уміннями)

відчуття невимушеності під час підведення підсумків виконаної роботи тощо. Зазвичай, такі уроки виконують кілька функцій: сприяють утворенню ділової, творчої робочої атмосфери, інтенсифікації процесу навчання, відповідального ставлення учнів до уроку; активізують самостійну пізнавальну і творчу діяльність учнів; передбачають мінімальну участь учителя на уроці, що сприяє формуванню навичок самооцінювання й аналізу власної діяльності учнів; забезпечують контроль знань, навичок і вмінь учнів за певною темою.

Особливість нестандартних уроків полягає в такому структуруванні їх змісту та доборі методів і форм організації навчальної діяльності, які викликають інтерес учнів молодшого шкільного віку, сприяють їхньому оптимальному розвитку й вихованню. Оскільки межі статті не дають нам

мети (визначає результат навчання, дії учнів, відповідаючи на питання «Що повинен зробити учень за урок?»); ставить цілі на уроці; мета уроку повинна бути діагностичною, конкретною, вимірюваною і відповідати компетентностям, що формуються; мета ототожнюється з результатом уроку, а результатом виступає компетентність учнів; у процес постановки мети на уроці вчитель залучає учнів, організовує діяльність з прийому цілей учнями, орієнтує на узгодженість цілей педагога й учнів, спільне цілепокладання, створює умови для мотивації досягнення цілей учнями.

Під час технологізації уроку вчитель визначає його структуру відповідно до типу уроку та його дидактичних завдань, етапів; добирає зміст навчального матеріалу для всіх етапів уроку

відповідно до запланованої мети (відповідає компетентностям, що формуються); здійснює орієнтування навчального матеріалу на вирішення життєво важливих завдань та інтеграцію змісту (опору на знання і вміння, отримані під час вивчення інших предметів); добирає форми, прийоми і методи навчання, адекватні поставленим цілям уроку й одиниці змісту (ґрунтуються на відповідальності та самостійності учнів, забезпечується діяльнісний характер навчання); добирає сучасні освітні технології (або використовує комплекс технологій, спрямованих на досягнення мети).

Плануючи *пізнавальну діяльність* учнів на уроці, учитель організовує цілеспрямовану, адекватну компетентностям, що формуються, діяльність учнів, використовуючи широкий спектр завдань розвивального характеру, адекватних поставленим цілям (розв'язання проблем самими учнями через самостійну пізнавальну діяльність); організовує активну самостійну роботу учнів, адекватну компетентностям, що формуються, з використанням компетентнісно орієнтованих завдань, ситуативних завдань.

Для оцінювання *результативності* уроку вчитель розробляє критеріальну базу оцінювання, добирає засоби контролю, контрольно-вимірвальні матеріали, що дозволять оцінити рівень компетентності, відповідність методів навчання і процедур оцінювання. Рефлексію (рефлексивний аналіз) планується проводити протягом усього уроку, на різних етапах, з використанням прийомів рефлексії учнів. При цьому передбачається, що учень аналізує способи діяльності, виявляє труднощі і нерозв'язані проблеми, усвідомлює, у чому відбувся особистий приріст знань і вмінь. Для цього використовуються різні форми рефлексії; результат компетентнісно орієнтованого уроку повинен бути досягнутий кожним учнем (Пашкевич, 2014).

Якщо компетентність – це вміння застосувати накопичені знання у практичній діяльності та повсякденному житті, то компетентнісно орієнтоване завдання призначене для реалізації цієї мети.

Компетентнісно орієнтовані завдання змінюють організацію традиційного уроку. Вони базуються на знаннях і вміннях, але вимагають уміння застосовувати накопичені знання у практичній діяльності. Призначення компетентнісно орієнтованих завдань – «занурити» учнів у вирішення «життєвого» завдання.

Оскільки формування ключових компетентностей на уроках повинно займати особливе місце, то застосування компетентнісно орієнтованих завдань дозволить розв'язати проблему більш якісного засвоєння знань з предмета та здатності їх застосування на практиці.

Використання на уроці іноземної мови компетентнісно орієнтованих завдань поряд із сучасними освітніми технологіями є однією з умов розвитку інформаційно-комунікативного освітнього середовища учнів початкової школи.

Компетентнісно орієнтовані завдання на уроках

іноземної мови в початковій школі мають: стимулювати особистісний розвиток кожної дитини; створювати і підтримувати інформаційно-комунікативне та розвивальне освітнє середовище для учнів молодшого шкільного віку; формувати ключові компетентності здобувачів шкільної початкової освіти і супроводжувати динаміку системою моніторингу.

Компетентнісно орієнтовані завдання моделюють життєві ситуації, будуються на актуальному матеріалі і в той же час вимагають застосування загальнонавчальних навичок і вмінь. Учні початкової школи з великим задоволенням виконуватимуть такі завдання з іноземної мови, оскільки сама структура компетентнісно орієнтованих завдань мотивує до виконання, задає діяльність і містить необхідну інформацію. Розробляючи компетентнісно орієнтовані завдання з іноземної мови для початкової школи, доцільно враховувати вікові особливості дітей і намагатися уникати однотипних завдань.

Конструювання компетентнісно орієнтованих завдань, які підпорядковані певним вимогам, може викликати певні труднощі, адже в кожному завданні повинні бути:

- *стимул*, який занурює в контекст завдання і мотивує на його виконання;
- *формулювання завдання*, яке точно вказує на діяльність учня, необхідну для виконання завдання;
- *джерело інформації*, яке містить інформацію, необхідну для успішної діяльності учнів з виконання завдання;
- *бланк* для виконання завдання, який становить структуру пред'явлення учнями результату своєї діяльності з виконання завдання, потрібен тільки в тому випадку, якщо завдання передбачає структуровану відповідь і повинен фіксуватися на спеціальному виданому бланку;
- *інструмент перевірки*, який може бути шкалою критеріїв і показників, модельною відповіддю, бланком спостереження тощо.

З цієї структури впливає алгоритм проектування компетентнісно орієнтованих завдань: 1) формулювання стимулу; 2) формулювання завдання на основі обраного аспекту; 3) пошук джерел, що дозволяють реалізувати заплановану діяльність; 4) створення ключів, модельних відповідей, шкал; 5) визначення аспектів компетентності, що підлягає формуванню, оцінці.

Кожен складник компетентнісно орієнтованого завдання підпорядковується певним вимогам, обумовленим тим, що вони організують діяльність учня, а не відтворення ним інформації або окремих дій. Для допомоги учням молодшого шкільного віку можна розробити рекомендації «Вчимося працювати з інформацією», «Вчимося ставити запитання», «Вчимося виділяти головне», «Вчимося розбирати завдання» тощо, які підвищують навчальну мотивацію, створюють умови для випробування себе в мінливих умовах, надають можливість співвідносити свою думку з різними точками зору.

Використання компетентнісно орієнтованих завдань на уроках буде корисним педагогам і батькам тим, що дозволить створювати кожному

учню молодшого шкільного віку інформаційно-комунікаційний освітній простір для саморозвитку. Виконання дітьми компетентнісно орієнтованих завдань допоможе їм, з одного боку, проявити себе в нових ситуаціях, а з іншого, – служитиме поштовхом для усвідомлення потреби кращого засвоєння навчального матеріалу на уроках і формування в них дослідницьких та проектних умінь і здібностей.

Аналіз наукових публікацій, відвіданих уроків і передового педагогічного досвіду дав змогу зробити такі **висновки**: взаємозв'язок Державного стандарту початкової освіти і компетентнісного підходу виражається в тому, що головною метою освіти є розвиток особистості, розкриття й розвиток задатків і здібностей учнів. У навчанні акцент робиться на практиці вирішення навчальних проблем на основі отриманого знання, надбанні досвіду самостійного розв'язання різноманітних проблем. Цей взаємозв'язок полягає також в тому, що

наголошується на вмінні застосовувати знання, опору на знання як засіб розвитку особистості, результативність уроку визначається продуктом, результатом активної діяльності учнів з формування компетентностей і особистісних якостей. Тому передбачає зміни в конструюванні змісту компетентнісно орієнтованого уроку іноземної мови, визначенні цілей, структури і вимог до такого уроку. Учитель відходить від домінуючої ролі, коли він є єдиним носієм знань, від учителя потрібне вміння організувати активну діяльність учнів з пошуку, засвоєння, перероблення інформації. Застосування компетентнісно орієнтованих завдань, на нашу думку, дозволить розв'язати проблему більш якісного засвоєння знань із предмета та здатності їх застосування на практиці, оскільки це сприятиме усвідомленню учнями ролі предмета в сучасному світі, застосування набутих знань для вирішення проблем, оцінювання нового досвіду, контролю ефективності власних дій.

Список використаної літератури

Азимов Э., Шукін А. *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)*. М.: Издательство ИКАР, 2009. 448 с.

Державний стандарт початкової освіти: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87. [Електронний ресурс] URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyiosviti>. (дата звернення: 15.09.2018)

Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи / В.Г.Редько, Т.К.Полонська, О.С.Пасічник, Н.П.Басай; за наук. ред. В.Г.Редька. К. ТОВ «КОНВИ ПРІНТ», 2018. 36 с.

Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В.Котенко, А.В.Соломаха [та ін.] К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. 356 с.

Махмутов М.И. *Современный урок*. М.: Педагогика; издание 2-е, испр. и доп., 1985. 184 с.

Пассов Е.И., Кузовлева Н.Е. *Урок иностранного языка*. Ростов н/Д: Феникс; М: Глосса-Пресс, 2010. 640 с.

Пашкевич А.В. *Компетентностно-ориентированный урок*. Волгоград: Учитель, 2016. 207 с.

Скаткин М.Н. *Как организовать урок*. М.: Просвещение, 1971. 428 с.

Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (розроблена під керівництвом О.Я.Савченко) [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programidlya-pochatkovoyi-shkoli>. (дата звернення: 15.09.2018)

References

Azymov, E.H., & Shchukyn, A.N. (2009). *Novyi slovar metodycheskikh terminov y poniatyi (teoriya y praktyka obucheniya yazykam)*. [New dictionary of methodological terms and concepts (theory and practice of teaching languages)]. Moscow: Izdatelstvo IKAR. [in Russian].

Derzhavnyi standart pochatkovoi osvity: zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 liutoho 2018 roku № 87. [State standard of elementary education: approved by the decision of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 21, 2018, No. 87.]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>. (access date: 15.09.2018)

Redko, V.H., Polonska, T.K., Pasichnyk, O.S., & Basai N.P. (2018). *Kontseptsiiia kompetentnisno oriientovanoho navchannia inozemnykh mov uchniv pochatkovoi shkoly* [Concept of competence-oriented learning of foreign languages for elementary school students]. Kyiv: TOV «KONVI PRINT». [in Ukrainian].

Kotenko, O.V., Solomakha, A.V. et al. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov u pochatkovii shkoli* [Methodology of teaching foreign languages at elementary school]. Kyiv: Kyiv. un-t im. B.Hrinchenka. [in Ukrainian].

Makhmutov, M.Y. (2nd ed.). (1985). *Sovremenniyi urok* [Modern lesson]. Moscow: Pedahohyka. [in Russian].

Passov, E.Y., & Kuzovleva, N.E. (2010). *Urok ynostrannoho yazyka* [A lesson in a foreign language]. Rostov n/D: Fenyks; M: Hlossa-Press. [in Russian].

Pashkevych, A.V. (2016). *Kompetentnostno-oryentyrovannyi urok* [Competency-oriented lesson]. Volhohrad: Uchytel. [in Russian].

Skatkin, M.N. (1971). *Kak orhanyzovat urok* [How to organize a lesson]. Moscow: Prosveshchenye [in Russian].

Savchenko, O.Ya. (Ed). (2018). *Typova osvithnia prohrama dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity* [A typical educational program for institutions of general secondary education]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>. (access date: 15.09.2018)

Рецензент: канд. пед. наук, ст. наук. співроб. Полонська Т.К.

Стаття надійшла до редакції 16.10.2018 р. Стаття прийнята до друку 21.10.2018 р.

Басай Надежда

научный сотрудник

отдел обучения иностранным языкам

Институт педагогики НАПН Украины, г. Киев, Украина

ОСОБЕННОСТИ КОНСТРУИРОВАНИЯ СОДЕРЖАНИЯ УРОКА ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ НА ОСНОВЕ КОМПЕТЕНТНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ

Аннотация. В статье раскрывается проблема конструирования содержания урока иностранного языка в начальной школе на основе компетентностно-ориентированного обучения. Цель статьи: определить и научно обосновать теоретико-методологические подходы к конструированию содержания урока иностранного языка в соответствии с компетентностно-ориентированным обучением. Методы исследования: теоретические (анализ научной психологической, педагогической, лингвистической и методической литературы, учебных программ, учебников, учебно-методических пособий, изучение и обобщение опыта преподавания иностранных языков в учреждениях общего среднего образования); эмпирические (беседы, анкетирование, моделирование, диагностирование), экспериментальные (апробация теоретических положений изучаемой темы). Представляются основные взгляды на теорию урока, в частности раскрывается понятие «компетентностно-ориентированный урок». Обращается внимание на специфику урока иностранного языка в начальной школе, на его образовательный потенциал, который реализуется в четырех аспектах: познавательном, развивающем, воспитательном и учебном. Определяются основные требования к планированию и реализации плана компетентностно-ориентированного урока иностранного языка. Характеризуются параметры компетентностно-ориентированного урока; определяются типы уроков как приоритетных форм организации обучения и особенности конструирования их содержания. Рекомендуются применение современных технологий, методов, приемов и средств на уроках иностранного языка в начальной школе. Предлагаются компетентностно-ориентированные задания, которые целесообразно использовать на уроках иностранного языка в 1-4 классах.

Ключевые слова: начальная школа; иностранный язык; компетентностно-ориентированный урок; конструирование содержания урока иностранного языка.

Basai Nadiia

Research Officer

Department of Teaching Foreign Languages

Institute of Pedagogy of NAPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine

FEATURES OF CONSTRUCTING THE CONTENT OF A FOREIGN LANGUAGE LESSON IN THE PRIMARY SCHOOL ON THE BASIS OF COMPETENCE-ORIENTED TEACHING

Abstract. The article reveals the question on constructing the content of a foreign language lesson in the primary school on the basis of competence-oriented teaching, as the active use of competence, cultural, communicative-activity and personally oriented approaches to teaching foreign languages, the application of information technologies, the improvement of forms and methods of teaching, create new requirements for the content of lessons. The purpose of the article: to define and scientifically substantiate theoretical and methodological approaches to constructing the content of a foreign language lesson according to competence-oriented learning. Methods of research: theoretical (analysis of scientific psychological, pedagogical, linguistic and methodical sciences, curricula, textbooks, teaching aids, studying and generalization of the experience of teaching foreign languages in institutions of general secondary education); empirical (conversations, questionnaires, modeling, diagnostics); experimental (approbation of theoretical positions of the subject under study). The main views on the theory of the lesson are presented, in particular, the concept of “competence-oriented lesson” is revealed, which creates conditions promoting the development of students through the implementation of practical activities, forming competencies, personal qualities, which allow them to operate effectively in different life situations. It is noted that the main goal of such a lesson is the formation of a personality, the disclosure and development of his/her abilities, and the task is not only the acquisition of knowledge, but also orientation in various activities. It is emphasized that the process of teaching foreign languages modeling in primary school requires clear parameters of competence-oriented lesson, awareness of lessons typology as the priority forms of learning organization and the peculiarities of constructing its content. It is recommended to apply modern technologies, methods, techniques and means at the lessons of a foreign language in the primary school, to comply with the requirements of the current curriculum and the content of the educational material contained in the textbooks as the main means of study, which will allow the teacher to conduct a clear analysis of the lesson, identify the positive and negative factors of influence on the constructing the content and make its adjustments accordingly.

Key words: primary school; foreign language; competence-oriented lesson; constructing the content of foreign language lesson.